

הלוקה בהמה פרק שלישי בכורות

כו.

עין משפט
נר מצוה

גא מ"י פ"ג מהלכות
בכורות הלכה א' ופ"א
מהל' מעילה כ"ג כ"ג לז"ן
שם ט"ו פ"ד סימן ע"ג
ע"פ א'
נר ב"י פ"א מהלכות
מעילה הלכה י'

רבינו גרשום

הא בעל מום שרי. תולש
לכ"ש נזטר; ואצ"פ שלא
התירו מומחה. קודם אלא
לאחר שנשר; א"ל ריש
לקיש האי גנא דהתולש
צמר לו היכא דלא התירו
מומחה קודם שתולש תם
דמי ליה שחולש מהם
קרי וליכא למימר הא
בעל מום שרי ועל שנטמא
היינו שהומם; מודה אבא
חלפתא בזה שחטו שהוא
מותר אפילו לחכמים; אבל
ביחוד אמרו. הא אבל כמו
באמת כדכתיב אבל אשמים
אנתו. ביחוד כברירי:
ונתנו בחלוף שיש לו תקנה
שאם שחטו יתא מותר;
על מה נתקלו בו. ר' יוסי
דאמר במת נחלקו היינו
תיק דאמר דבמת חולקין;
תיק סבר. מה שעקביא
מותר במת כשהתירו מומחה
קודם הלישת שער ואתא
ר' יוסי למימר דכל תנא
בתיא מטפי אצ"פ דלא
התירו מומחה קודם אלא
שוב [אחר תלישת] מותר
עקביא והיינו כתנאי; לא
דכילי עלמא אי התירו
מומחה. קודם הלישת אין
אי לא ולא בהכי
פליגי אלא ג' מחלוקת
דבר; דתיק כבר פליגי
במת והיינו לשחטו. ומשום
דלא איירי מיידי בשחטו אית
לן למימר דסבר דבתריוויהו
פליגי: דכל כ"ר הוה. דלא
בדבר עקביא אלא שחטו;
בבחיורה. מסכת עדיות;
צמר המדובלה. המדולדל;
שנראה עם הגיזה. שנראה
במחובר לגיזה מותר; אידי
ואידי. בין נראה ובין שאינו
נראה כדאמרין דבשחטו
דברי הכל מותר; אי רבנן
אידי ואידי מיסר אסירי.
אפילו אותן שנתלש קודם
וכ"ש ששבו תלש שמיחה
אסרת; ואי עקביא אפיכא
מיבעי ליה. שמה שהוא
מותר במת אין מותר
אלא מה שנושר קודם
אבל [מה שנושר] שוב
[אחר] שמת [דבריו] הכל
אבל והכי אפיקו ליה
למיתנא את שאינו נראה
מותר ואת שנראה אסור;
אלא לאו רבנן. דבשחטו
אוסרין מה שקודם נשר
אבל שוב שנושט מותר
העור והמחבר לו והיינו
דקאמר הגרזה עם הגיזה
הצמר המחבר לעור קרי
גיזה מותר ואת שאינו
נראה אסור; מעולה תמימה.
כמעל מום דשרא קודשים
לא קא מיבעי ליה כיון
דבר פרייה הוא לא משהו
ליה אלא פריק ליה ושחטו
ליה מיד הלכך שרי. ואי
ה"מ [בין דביע] מומחה
והאי איכא למיחד דמשהו
להו ולא קא מיבעי ליה.
אלא תמימה קא מיבעי
ליה: צמר שנתלש מעצמו
הדחתא ואשם וכי דבכור
ומעשר נמי לא תיבעי לך
אחי ומשהו ליה משום
חימוד צמר הנושר ואחי
לידי תקלה: כי תיבעי לך

בכור בעל מום שתלש ממנו. הכא לא קמיני והיינו בחלוף משום
דרשע הוא שמושל ועדמו ליהנות ולאחר אצל י"א צנשר קמיני
והיינו בחלוף: **דתנא קמא סבר אי התירו אין אי לא לא.** פירש
צקונטרס דכיון דמריננא לעיל דכל היכא דלא התירו מומחה תם קרי
ליה אס כן סיפא דקרי ליה בעל מום
מייירי י"א) צלל התרת מומחה וקשיא
לפירושו דהא י"א דמירך הכי לעיל היינו
כי היכי י"א דליתמוקס לריש אצל ככילי
עלמא אצל השתא דלריכין לומר ממה
נפשך כתנאי מסתברא לומר איפכא
דמהו מילתיה י"א כמנא קמא כפשטיה
ונראה לפירש דסוכר השי"ם עכשיו
משום דקאמר ר' יוסי שמה יש תקוה
שעל סמך השמיטה לא היה אומר כך
שזה צידו ואין כלן שמה אצל זהתרת
מומחה קאמר שמה יש תקוה שידקק
לו חסכ להתירו ואין זה כל כך דבר
צדור דמי יימר דמוזקק ליה מומחה
ומי"מ בנסקלחא קאמר י"א שמה יש
תקוה דקמיירי בשמיטה:

התולש צמר מעולה תמימה.
יש פירוש מרש"י שכתב
י"א בהם שהוממה ואח"כ נפדיית ושחטה
משמע שהעמידה כן כדי ששהא כעין
צבור אלא שהמליצה היתה בתמות
ותימה והא צעיר האזי אמר העמדה
והערכה ואין מועיל לזמר העמדת
הזהמה כדמוכח י"א ראשית הגז (חולין
ק"ה). גבי הא דקאמר התם הלולין
ראשית הגז נוהג בקדשים משום דכתיב
לאקץ ולא של הקדש ומוקי לה למעוטי
קדשי צדק הצית ופריך והא צעיר
העמדה והערכה וי"ל דסגיירא ליה
כר"ל דאית ליה צ"פ דתמורה (דף
ג'.) לרצון דקדשי מוצא לא היו בכלל
העמדה והערכה והא דמי אשכחן ק"ו
דסכ כוטייה צ"פ שני (לעיל טו.) ועוד
י"ל דקדשי מוצא שיש עליהם קדושת
הגוף צטל הזמר וגב הזהמה אפילו
אוחו שנתלש וצר העמדה והערכה
חשיב ולא דמי לקדשי צדק הצית אי"ג
חשיב האי אמר ככעל מום מעיקרא
יש וכן שופר של עולה לא יתקע ואם
תקע יאל משום דכיון דמעל נפק
לחולין דקאמר צפרק ראוהו צ"ד
(ר"ה כ"מ.) "משמע דשייך ציה פדיון
ועוד יש לפרש שופר של עולה שהוקדשה
הזהמה לדמי עולה ושופר שלמים
שהוקדשה הזהמה לדמי שלמים ודינה
כשלמים עצמן ואין זה מעילה כדקאמר
צ"פ דפסחים (דף טו.) צעני שלמים
עסקינן ומיהו קשה צהן דשמעתין
דכיון דבעי הזמר פדיון היכי שייך
למיגור דלמא משהי ליה והא רמין
לפדותו י"א דמה היה מרווח וקצת היה
נראה לפרש דאיירי בעולה י"א ושמיטה
למוצא שזריקת הדם מתברא צהרה
למוצא והעור לכהנים ומצבת ליה

צנמר שנתלש אי משתרי נמי דכתיב אצל פלוגתא דאמוראי היא צפרק
המוצא מקדש (וצחים פו.) בעצמות שפרשו לפני זריקה דרבי זירא
סבר דזריקה ממיתין אפילו לקמא דנרגי וחליני וקאמר התם
ס"ב כרזי אלעזר דאמר רבי אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין
צהם ופירש שלם דאמר רבי אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין צהן ועד
ס"ב כרזי אלעזר דאמר ר' אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין צהן ועד
זריקה כו"י י"א תולש מי איכא מאן דשרי. פירש צקונטרס אלינא דרבינא דהוא
אף על פי שהאמת הוא דלעקביא נמי אסור צהם כדמוכח צרייתא דהתולש אמר מצבור תם
ללא שמיעא ליה צרייתא דבר פשוט הוא י"א דמיהא לרצון דתולש אסור: הדרן עלך הלוקה בהמה

הא בעל מום שרי. ור' יוסי הוא דאמר בשחטו שרו רצנן אי נמי
עקביא היא אצ"ג דלא התירו וקשיא לריש לקיש: **סס קרי ליה.**
ומאי אצ"פ שגולד צו מוס אצ"פ שגולה אחר כן לחכס ואמר מוס
קצוע י: **לוימה.** הא דר"ל תנאי היא: **אסור.** דבמת י אפילו עקביא
מודה דלחמו לשהוייה ולאפקועי
מקדושת מוצא ועוד שהרי עדיין אין
צו שום היתר. אצ"ג דנקט תולש הוא
היין לנתלש כדמפרש צפ"פא דשמעתין א':
לא צוה. שמת המיר עקביא אלא
בשחטו: **אמר רבי יוסי מודה אבא.**
ששמו חלפתא שהוא מן החכמים
החולקין על עקביא י"א ומודה הוא
צוה ששחטו שהוא מותר: **אצל צייחוד**
אמרו חכמים. שצנחמט צנכרוד אמרו
יעתנו צחלוף לשער צבור צעל מוס
שנשר: **שמה יש תקוה.** שמה יש
מותר ליהנות. ומפרש ומה תקוה יש
שאם שחטו דברי הכל מותר: **אצל**
צנחמט ותצירו צעירוינן צפרק ככל
מעריצן (דף נ"ח.) צפופו: צייחוד.

צנכרוד ותצירו צנחמט יומא (דף נ"ח.)
ועוד צייחוד ששם ארון נגנו: **רבי**
יוסי היינו סנה קמא. דקאמר התולש
אמר מצבור תם ושחטו אסור הא צעל
מוס ושחטו מותר לדברי הכל וצמת
פליגי י"א צנודה דר' יוסי ולת"ק נמי
צמת פליגי: **סנה קמא סבר אי הפירו**
מומחה אין אי לא לא. דבעל כרחיך
היה מרל"ת וצדמתל"ת י"א ריש לקיש לעיל
כי אופצנייה מנישא דמילתיה דתנא
קמא דקמיני התולש אמר מצבור תם
הא צעל מוס שרי ותל"ת ריש לקיש
ואמר כל היכא דלא התיר מומחה תם
קרי ליה אלמא הכי משמע מילתיה
התולש אמר מצבור תם דהיינו צעל
מוס שלא התירו מומחה אסור לדברי
הכל הא צבור צעל מוס דהיינו
התירו מומחה שחטו ממנו כו' ור'
יוסי סבר אצ"ג דלא התירו מומחה
נמי כשנשר שרו רצנן מנמיא מדקאמר
יש תקוה דמשמע יש תקוה ויתרנו
מומחה וישחטנו מכלל דאכתי צהם
התירו מומחה כשנשר: פליגי צהם
והוא היין לשחטו. מללא אשכחן
צמילתיה דתנא קמא דנימא שחטו
דברי הכל מותר: **הלכה כר' יהודה.**
דבשחטו פליגי ולא צמת: אידי ואידי.
צין נראה צין לא נראה מישרי שרי
דהא אפי' מונח בחלוף קא"ר יוסי
דאפי' רצנן שרו בשחטו: אי רצנן
אידי ואידי מיסר אסרי. דלוחו
שמחוצר צו טעון קצורה לדברי הכל
והתולש ממנו רצנן אסרי ליה אפי'
מונח בחלוף: **אלא פשיטא ר' יהודה**
היא. דאמר בשחטו פליגי: אידי
ואידי. צין נראה צין לא נראה: **ושמע**
מינה שחטו פליגי. מללא מני"ת
מוקמת ליה צגוונא אחריטי ומדסתס
לן כר' יהודה ש"מ הלכתא כוטייה: **הפולש אמר מעולה חמימה.**
מחיים י"א לרצנן מהו לאחר שמיטה צעלת מוס לא תיבעי לך
דוודאי לרצנן אסור דאי שרית ליה אחי לשהוייה ואחי לידי גיזה
ועצודה: י"א מי איכא מאן דשרי. אלינא דרצנן הא ודאי רשע הוא:
דעיקר

שכן דאיהי מתרת מה שפירש מחיים ומיהו יש ספריים דגרסי התם
זריקה כו"י י"א תולש מי איכא מאן דשרי. פירש צקונטרס אלינא דרבינא דהוא
אף על פי שהאמת הוא דלעקביא נמי אסור צהם כדמוכח צרייתא דהתולש אמר מצבור תם
ללא שמיעא ליה צרייתא דבר פשוט הוא י"א דמיהא לרצון דתולש אסור: הדרן עלך הלוקה בהמה

(א) ועיובין ע"ה ושי"ן,
(ב) עדיית פיה מ"א (ג) י"א דהתם,
(ד) י"א דהתם,
(ה) וע"כ, (ו) דתיק וצנודה
דרבי נמי צמת פליגי י"א,
(ז) כדמתין צ"ק, (ח) בהתירו
מומחה צ"ק, (ט) צו צ"ק,
(י) ושיין ציה פדיון ומיהו קשה
צפר וכו' אי משתרי נמי צהם
והא דלמתיק צפופר של עולה
לא יתקע י"א לפרש שופר של
עולה שהוקדשה הזהמה לדמי
וכי דפסחים הלא צעני שלמים
עסקינן אצל פלוגתא דאמוראי
כו' ופליגי דר' יוסי ופליגי דר'
אלעזר צ"ק, (י) ופליגי דר'
אלעזר צ"ק, (יא) וע"ה סינב
מוס' וצחמטס פו. דיה אמר וכו'
ובסוילא דשס,

הגהות הב"ח
(ב) כן מן גרסה וכו' שאינו
נראה מן הגיזה:

שיטה מקובצת

(א) מום שחטו אסור:
ס התירו מומחה לא:
ג דתנן הוא היה מותר
שער: ז תיבות עקביא
בן מהללאל מותר נמקח:
ט לאו בשחטו ואי: ו א קצוע
משהו אור י"א נמקח: ב קצוע
הוא הסידי: ט עקביא מודה
הוא: י מחיים והומחה
ועברה לרבו: ז מה"ד לנש:
מי: י"א אבל לביב גוש:
י"א מיידי בהתירו מומחה
וקשיא: י"א דהא דרדוקנא
לחורגי לעיל הכי לאפקין
בחיורה ממשמעות היינו
כו. הרא"ש: י"א דהתורקס
דריש לקיש: ט"א מילתיה
דתנא קמא: ט"א קאמר
דרשמי יש תקוה דקאמר
מיידי בשחטה: י"א עסקינן
דאין צריך העמדה והערכה
כקדושת מוצא וכו':
י"א לפדותו בחיור ומה היה:
י"א בעולה תמימה ששחטוהו
למוחב: י"א חתם ופליגי דר'
אלעזר: י"א הוא מיהא
לרבו: